นิทานกับเด็ก

เด็กในวัยเข้า ร.ร. อนุบาล อายุประมาณ 4–6 ขวบ เป็นวัยที่ชอบฟังนิทานมาก เด็กจะเกิดความซาบซึ้ง มีความคิดคล้อยตามตัวละครในเรื่อง และถือเป็นเรื่องจริงจัง โลกของเด็กจะไม่มีการสมมุติจนเมื่อโต ๆ ขึ้นแล้ว เราจึงจะได้ยินคำว่า "ติ๋งต่างว่า" ดังนั้นนิทานนี้ ถ้าครูรู้จักใช้จะได้ประโยชน์หลายประการ อาจเป็นได้ทั้งการให้รางวัล และการลงโทษ ฝึกการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และแก้นิสัยที่ไม่น่ารักของเด็กได้ด้วย

ที่กล่าวว่านิทานเป็นการให้รางวัลก็ได้ ลงโทษก็ได้ นั้นหมายถึงว่า เราอาจจะให้สัญญาหรือบอกกับเด็กว่า "ถ้านักเรียนทำงานเสร็จแล้ว หรือนั่งเงียบเรียบร้อย อีก 10 นาทีก่อนเลิกเรียน ครูจะเล่านิทานให้ฟัง" เด็ก ๆ จะกระตือรือร้นมากขึ้นในการทำงาน แต่ต้องระวังว่าไม่ใช่เป็นการหลอกเด็ก คือเด็กทำดีแล้วกลับไม่เล่า เด็กจะเข็ดและไม่ซื่ออีกต่อไป และต้องพูดจริงทำจริง หมายถึงถ้าทำดีก็เล่านิทาน แต่ถ้าไม่เป็นไปตามที่บอกก็ไม่เล่าในวันนั้น จะทำให้เด็กในห้องเกิดมีความรับผิดชอบภายในตัวเอง คือ พยายามทำงานของตนให้เสร็จลุล่วงทันเวลา เพราะถ้าเพื่อน ๆ อดฟังนิทานเพราะตน เพื่อน ๆ ก็จะไม่รัก และจะลงโทษ อาจไม่พูดด้วย หรือว่า ว่าเป็นคนเกียจคร้าน และไม่เห็นกับประโยชน์ส่วนรวมได้

ของขวัญ

ในเรื่องการแก้นิสัย ที่ไม่น่ารักของเด็กนั้น ครูทำได้โดยดูต้องมีปฏิภาณ และความคิดในการแต่งนิทานได้ด้วยตนเอง ผู้เขียนเคยใช้วิธีการนี้ และได้รับผลสำเร็จมาหลายราย คือในตอนที่สอนใน ร.ร. แห่งหนึ่งในชั้นอนุบาล และประถมปีที่ 1 มีเด็กชอบขโมยของเพื่อนบ้าง เกเรบ้าง ไม่แปรงฟันบ้าง ขี้เกียจทำการบ้านบ้าง ผู้เขียนก็แต่งนิทาน แล้วใส่นิสัยที่ไม่น่ารักนั้นให้เป็นตัวผู้ร้ายของเรื่อง ซึ่งตอนจบผู้ร้ายจะต้องถูกลงโทษ และกลับตัวเป็นคนดี เช่นเรื่องไม่แปรงฟัน ก็อาจจะแต่งว่า มีเด็กคนหนึ่ง (ให้ลักษณะใกล้เคียงกับเด็กที่เป็นตัวปัญหา) ไม่ชอบแปรงฟัน คุณแม่เตือนทุกวันก็ไม่เชื่อฟัง จนคุณแม่เบื่อก็ไม่เตือน และไม่หอมเพราะเหม็นกลิ่นปาก หนอนก็ไชฟันจนเป็นรู จนปวดฟันมา ร.ร. ครูก็ไม่สนใจ เพราะปากเหม็น เพื่อน ๆ ก็ไม่รัก เวลาอ้าปากก็เห็นฟันเป็นรูไม่สวยเลย และฟันเป็นสีดำด้วย เวลา

(โปรดอ่านต่อหน้า 48)

เยาวมิตร

ควบคุมโดย " ภัส "

ยั่วยิ้มหวาน

ลูก : แม่จ๋าลูกกินไอติมได้ไหมแม่
แม่ : อากาศเย็นลูกอย่ากินเลย
ลูก : ลูกใส่เสื้อหนาวแล้วกินได้นะแม่
แม่ : ?

ตะเกียงวิเศษ

นิทานของชาวเอสกิโม "Eskimo Tales" ของ Grace E. Potter

มีหญิงชราสองคนชาวเอสกิโม อาศัยอยู่ในหมู่บ้านใกล้ๆ ทะเล สามีของหญิงทั้งสองได้ช่วยกันสร้างบ้าน ทำด้วยก้อนน้ำแข็งขึ้นหลังหนึ่ง ซึ่งภาษาเอสกิโมเรียกว่า อิกลู (igloo) หลังจากสร้างบ้านเสร็จ สามีคนทั้งสองก็ตายลง สองหญิงจึงอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกันตลอดมา

ฤดูหนาวได้ย่างกรายเข้ามา แต่หญิงทั้งสองไม่กังวลเพราะสามีของเธอได้เตรียมเสบียงครัวไว้พร้อมแล้ว ดังนั้น นางก็จะขลุกอยู่แต่ในบ้าน กินนอนเล่าเรื่องต่างๆ สู่กันฟัง และเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน

ฤดูหนาวผ่านไป ฤดูร้อนก็ผ่านเข้ามาหญิงสองคนก็เตรียมตัวเก็บอาหารและน้ำมันปลาวาฬไว้ เพื่อต้อนรับฤดูหนาวต่อไป นางช่วยกันตกปลา วางกับดักสัตว์ และเก็บผลไม้ เมื่อใดมีชาวบ้านล่าปลาวาฬได้ นางทั้งสองก็จะได้รับส่วนแบ่งด้วย เท่ากับเป็นการเพิ่มเสบียงของเธอ

ฤดูหนาวผ่านเข้ามาอีกครั้งหนึ่ง ครั้งนี้เป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก จนเสบียงของหญิงทั้งสองร่อยหรอ และในที่สุดน้ำมันปลาวาฬที่เตรียมไว้เพื่อความอบอุ่น และประกอบอาหารใกล้จะหมดลง หญิงทั้งสองมีชีวิตที่ลำบากมากในตอนนี้ ครอบครัวอื่นๆ ก็ลำบากเช่นเดียวกัน เธอจึงไม่อยากไปรบกวนใคร

หญิงชราคนหนึ่งก็นึกได้ถึงเพลงที่แม่ของเธอสอนไว้ตั้งแต่เด็กๆ และบอกว่าเป็นเพลงที่มีมนต์วิเศษเกี่ยวกับเรื่องตะเกียง นางจึงร้องขึ้นเบาๆ เพื่อประทังไม่ให้น้ำมันในตะเกียงที่เหลืออยู่ดวงเดียวนั้นดับ แต่ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ตะเกียงก็คงยังลุกเผาผลาญน้ำมันไปเรื่อยๆ 4 วันต่อมา นางก็ร้องเพลง

(โปรดอ่านต่อหน้า 48)

(ต่อจากหน้า 46)

นิทานกับเด็ก

มีงานในห้องเพื่อน ๆ ก็ไม่ชวน เด็กชายคนนี้ (จะใส่ชื่อปลอมก็ได้) ให้มาร่วมเล่น บอกว่า "ปากเหม็น ไม่แปรงฟัน เด็กสกปรก" เด็กคนนี้รู้สึกอายมาก และเห็นเพื่อน ๆ ฟันขาวสวยดี จึงแปรงฟันในที่สุด หลังจากนั้นเขาก็เป็นที่รักของแม่ และเพื่อน ๆ เดี๋ยวนี้เด็กคนนี้มีความสุขเขาไม่ปวดฟันและไม่ต้องว้าเหว่อีกต่อไป

เมื่อนิทานจบครูอาจถามว่า ใครไม่แปรงฟันให้ยกมือ จะไม่มีใครยกมือครูก็ชมว่า ดีมาก ทุกคนอ้าปากให้ครูดู พรุ่งนี้ทุกคนต้องแปรงฟันให้ขาวและหอมเหมือนเด็กชายคนนั้นนะ จะได้เป็นที่รักของทุกคน และไม่ต้องปวดฟันด้วย ใครอยากให้เพื่อนรักบ้าง ถ้าอยากให้เพื่อนรักก็ต้องแปรงฟัน

โลกของเด็กเป็นโลกที่สวยและสะอาด ดังนั้นครูไม่ควรที่จะใส่ความคิดนึก ที่เป็นไปในทางโหดร้าย หรือเรื่องที่สะเทือนอารมณ์มาก ๆ ให้กับเด็ก เช่น เรื่องแม่เลี้ยงลูกเลี้ยง การทารุณโหดร้ายต่างๆ นานา จะทำให้เด็กใจคอหดหู่ และเกิดอารมณ์เคียดแค้น เพราะเด็กวัยนี้อารมณ์อ่อนไหวง่าย ควรให้ภาพพจน์ในทางที่เป็นจริง ถ้าจะร้ายก็อย่าให้จนเกินเลยไปจากความเป็นจริงมากนัก ให้เขาได้อยู่ในโลกของเขานานที่สุด ในโลกที่มีแต่ความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาของเด็กๆ เพื่อเป็นกำลังไว้ในตอนโต เพื่อจะได้ต่อสู้กับสังคมที่สลับซับซ้อนต่อไป. □

(ต่อจากหน้า 47)

ตะเกียงวิเศษ

- เดิมซ้ำทุกวัน ๆ ละ ครั้ง แต่ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น แล้วในที่สุดน้ำมันตะเกียงก็หมดลง และตะเกียงก็ดับ เมื่อเป็นเช่นนี้หญิงชราที่ร้องเพลงก็โกรธจัดควาตะเกียงแล้วขว้างออกไปนอกบ้าน ขว้างไปในทะเลพร้อมกับพูดว่า "ไปหาน้ำมันมาใส่ตัวเจ้าเองก็แล้วกัน" หญิงชราอีกคนหนึ่งนั่งดูอยู่เฉย ๆ รอให้เพื่อนหายโกรธและพูดว่า "ที่จริงถ้ารอสักหน่อยก็มีคนส่งสารให้น้ำมันเรา และเมื่อนั้นเราคงทำอะไรไม่ได้เพราะไม่มีตะเกียง" หญิงชราคนแรกรู้สึกผิดและละอายในการกระทำของตน จึงออกเที่ยวหาตะเกียง แต่ไม่พบ มองไปมองมาเห็นจุดสีดำ ๆ โผล่ขึ้นที่ท้องน้ำ นางเพ่งมองมันใกล้เข้า ๆ จนเข้ามาใกล้ก็ได้รู้ว่ามันคือปลาวาฬตัวใหญ่ และมีอะไรอย่างหนึ่งอยู่บนตัวของมัน เมื่อมันมาเกยที่หาดทรายจึงได้รู้ว่ามันคือตะเกียง หญิงชราทั้งสองดีใจมาก ตะโกน และร้องด้วยความยินดี

ชาวบ้านได้เข้ามาช่วยหญิงทั้งสองลากปลาวาฬขึ้นแบนฝั่ง แล้วแบ่งสรรปันส่วน เนื้อและน้ำมันกินอย่างทั่วถึง หญิงทั้งสองเก็บตะเกียงวิเศษไว้อย่างดี และอวดคนอื่นที่มันสามารถจับปลาวาฬ และทำให้คนทั้งหมู่บ้านมีความสุขได้. □